

พรเทพ ทวีภักย์อนันต์

ผู้บริหารสำนักทนายธรรมนิรมิต

บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

ลูกจ้างไม่ยินยอม ให้หักเงินประกันผลประโยชน์อย่างไร

ในการทำงานของลูกจ้าง (Employee) กฎหมายคุ้มครองแรงงานได้ให้สิทธินายจ้าง (Employer) ที่จะเรียกหลักประกันการปฏิบัติงานตามสัญญาจ้างแรงงานได้ เพื่อชดเชยความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานได้ แต่นายจ้างจะเรียกได้เฉพาะบางตำแหน่ง หรือบางหน้าที่ของลูกจ้างเท่านั้น จะเรียกทุกตำแหน่งหาได้ไม่ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 10 ภายใต้บังคับมาตรา 51 วรรคหนึ่ง ห้ามนายจ้างเรียกหรือรับหลักประกันการทำงาน หรือหลักประกันความเสียหายในการทำงาน ไม่ว่าจะเงิน ทรัพย์สินอื่น หรือการค้ำประกันด้วยบุคคลจากลูกจ้าง เว้นแต่ลักษณะ หรือสภาพของงานที่ทำนั้นลูกจ้างต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน หรือทรัพย์สินของนายจ้าง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่นายจ้างได้ ทั้งนี้ ลักษณะ หรือสภาพของงานที่ให้เรียก หรือรับหลักประกันลูกจ้าง ตลอดจนประเภทของหลักประกันจำนวนมูลค่าของหลักประกันและวิธีการเก็บรักษา ให้เห็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ในกรณีที่นายจ้างเรียก หรือรับหลักประกัน หรือทำสัญญาประกันกับลูกจ้างเพื่อชดเชยความเสียหายที่ลูกจ้างเป็นผู้กระทำ เมื่อนายจ้างเลิกจ้าง หรือลูกจ้างลาออก หรือสัญญาประกันสิ้นอายุ ให้นายจ้างคืนหลักประกันพร้อมดอกเบี้ย (ถ้ามี) ให้ลูกจ้างภายใน 7 วัน นับแต่วันที่นายจ้างเลิกจ้าง หรือวันที่ลูกจ้างลาออก หรือวันที่สัญญาประกันสิ้นอายุ แล้วแต่กรณี

ลักษณะ หรือสภาพของงานที่นายจ้างจะเรียก หรือรับหลักประกันการทำงาน หรือหลักประกันความเสียหายในการทำงานจากลูกจ้าง ได้แก่

1. งานสมุหบัญชี
2. พนักงานเก็บเงินหรือจ่ายเงิน
3. งานควบคุมหรือรับผิดชอบเกี่ยวกับวัตถุดิบค่า คือ เพชร พลอย เงิน ทองคำ ทองคำขาวและไข่มุก
4. งานเฝ้า หรือดูแลสถานที่ หรือทรัพย์สินของนายจ้าง หรือที่อยู่ในความรับผิดชอบของนายจ้าง
5. งานติดตาม หรือเร่งรัดหนี้สิน
6. งานควบคุม หรือรับผิดชอบยานพาหนะ
7. งานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการคลังสินค้า ซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้เช่าทรัพย์สิน ให้เช่าซื้อ ให้กู้ยืม รับฝากทรัพย์สิน รับจำนอง รับจำนำ รับประกันภัย รับโอน หรือรับจัดส่งเงิน หรือการธนาคาร ทั้งนี้ เฉพาะลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ควบคุมเงิน หรือทรัพย์สินเพื่อการที่ว่า

นั้น

หลักประกันการทำงาน หรือหลักประกันความเสียหายในการทำงานมี 3 ประเภท ประกอบด้วย เงินสด ทรัพย์สินและการค้ำประกันด้วยบุคคลและจำนวนเงินที่เรียก หรือรับต้องไม่เกิน 60 เท่าของอัตราจ้างรายวันโดยเฉลี่ยที่ลูกจ้างได้รับ ในกรณีที่เงินประกันซึ่งนายจ้างเรียก หรือรับไว้ลดลง เนื่องจากนำไปชดเชยค่าเสียหายให้

แก่นายจ้างตามเงื่อนไขของการเรียก หรือรับเงินประกัน หรือตามข้อตกลง หรือได้รับความยินยอมจากลูกจ้างแล้ว นายจ้างจะเรียก หรือรับเงินประกันเพิ่มได้เท่าจำนวนเงินที่ลดลงดังกล่าวและยังกำหนดต่อไปอีกว่าให้นายจ้างนำเงินประกันฝากไว้กับธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินอื่น โดยจัดให้มีบัญชีเงินฝากของลูกจ้างแต่ละคนและให้แจ้งชื่อธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินอื่น ชื่อบัญชีและเลขที่บัญชีให้ลูกจ้างทราบภายใน 7 วันนับแต่วันที่รับเงินประกัน หากนายจ้างฝ่าฝืนมาตรานี้จะมีความผิดและมีโทษทางอาญา ตามมาตรา 144 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและลูกจ้างอาจฟ้องเรียกหลักประกันและดอกเบี้ยจากนายจ้างได้อีกด้วย

มีปัญหาถามว่า นายจ้างที่เรียก หรือรับเงินประกันความเสียหายของลูกจ้างไว้แต่ไม่ยอมคืนให้ โดยอ้างว่าเสียหายจากการที่ลูกจ้างออกจากงาน โดยไม่บอกกล่าวล่วงหน้า ทำได้หรือไม่

ประเด็นดังกล่าวนี้ การที่นายจ้างเก็บเงินเอาไว้โดยไม่คืนให้กับลูกจ้าง เป็นการผิดกฎหมาย การที่ไม่คืนให้ลูกจ้าง หรือแม้แต่เมื่อฝากบัญชีธนาคาร แต่ยึดหน่วงขัดขวางมิให้ลูกจ้างถอนเงินเมื่อออกจากงาน ทำไม่ได้ ต้องคืนเงินประกันภายใน 7 วันหลังออกจากงาน มิฉะนั้นต้องเสียดอกเบี้ยร้อยละ 15 ต่อไป **ดังนั้นการที่จะใช้เงินประกันชำระค่าเสียหายไม่ว่ากรณีใดๆ ต้องพิสูจน์ว่าเสียหายจริงหรือไม่เพียงใดและลูกจ้างต้องยอมรับว่าเสียหายจริงและยอมสละเงินนั้น จึงจะทำได้ หากลูกจ้างไม่ยินยอมก็ต้องไปฟ้องเรียกค่าเสียหายเอาเอง**

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3039/2550 จำเลยที่ 2 เป็นช่างซ่อมบำรุง ไม่ได้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน หรือทรัพย์สินของโจทก์ ที่โจทก์หักค่าจ้างร้อยละ 5 ไว้เป็นเงินประกัน หรือเงินสะสมโดยไม่ได้ความยินยอมจากจำเลยที่ 2 เป็นการฝ่าฝืน พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 10, 76 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ดังนั้น ไม่ว่าจำเลยที่ 2 จะดำเนินธุรกิจแข่งขันกับโจทก์ ในขณะที่ยังเป็นลูกจ้างของโจทก์ ทำให้โจทก์เสียหายและจำเลยที่ 2 ใช้เวลาทำงานไปทำกิจการส่วนตัวอันเป็นการทุจริตเวลาทำงานของโจทก์ ซึ่งเป็นการผิดระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานข้อ 10.2 หรือไม่ก็ตาม โจทก์ย่อมไม่อาจอ้างระเบียบข้อบังคับการทำงานของโจทก์ เพื่อปฏิเสธที่จะคืนเงินค่าจ้างของจำเลยที่ 2 ที่โจทก์หักไว้ หากจำเลยที่ 2 กระทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ในระหว่างที่จำเลยที่ 2 ยังเป็นลูกจ้างโจทก์ก็ชอบที่โจทก์จะดำเนินคดีฟ้องร้องให้จำเลยที่ 2 ใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ ดังที่ได้ดำเนินคดีไว้แล้ว เมื่อจำเลยที่ 2 ลาออกจากการเป็นลูกจ้าง โจทก์ต้องคืนเงินค่าจ้างที่หักไว้แก่จำเลยที่ 2 คดีไม่มีเหตุที่จะเพิกถอนคำสั่งของพนักงานตรวจแรงงานของจำเลยที่ 1 ซึ่งให้โจทก์คืนเงินที่โจทก์หักจากค่าจ้างของจำเลยที่ 2

บทสรุปสังคาย การที่กฎหมายห้ามนายจ้างเรียก หรือรับเงินประกันการทำงาน หรือเงินประกันความเสียหายในการทำงานของลูกจ้าง ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 เนื่องจากกฎหมายประสงค์จะคุ้มครองลูกจ้างมิให้ต้องเดือดร้อนในการหาเงินประกันมาวางโดยไม่จำเป็นและกำหนดให้นายจ้างเรียกเก็บเงินประกันการทำงาน หรือประกันความเสียหายในการทำงานได้เฉพาะแต่เพียงกรณีลูกจ้างที่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน หรือทรัพย์สินของนายจ้าง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่นายจ้าง โดยจะเห็นได้ว่าลักษณะงานที่ลูกจ้างทำมีโอกาสเสี่ยงภัยหรือนำทรัพย์สินออกไปนอกสถานประกอบการได้

